Valiokunnan lausunto PeVL 13/2026 vp– U 1/2026 vp

Perustuslakivaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission sotilaallisen liikkuvuuden tiedonannosta sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja toimenpidekehyksen perustamisesta (U 1/2026 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Eemeli Heikkilä, puolustusministeriö
- hallitussihteeri Heini Ryynänen, puolustusministeriö
- vanhempi osastoesiupseeri Matti Pulli, puolustusministeriö
- ulkoasiainsihteeri Pia Rantakangas, ulkoministeriö
- lainsäädäntöneuvos Annika Naskila, ulkoministeriö
- professori Veli-Pekka Viljanen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- professori Tuomas Ojanen
- professori Päivi Leino-Sandberg
- professori Susanna Lindroos-Hovinheimo

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio julkaisi 19.11.2025 tiedonannon sotilaallisesta liikkuvuudesta (JOIN(2025) 846 final), ja antoi samalla ehdotuksen (COM(2025) 847 final) Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja henkilöstön kuljetuksia unionissa helpottavan toimenpidekehyksen perustamisesta.

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto PeVL 13/2026 vp

Valtioneuvoston kanta

Suomen kantoja sotilaalliseen liikkuvuuteen on muodostettu selvityksessä E 33/2025 vp (puolustuksen valkoinen kirja), UTP 6/2024 vp (sotilaallisen liikkuvuuden kehittäminen ja kansallinen toimintasuunnitelma 2024) E 73/2025 vp (komission ehdotus monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034), sekä U-kirjelmässä U 52/2025 vp (valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa-välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034), joissa nyt kyseessä olevan ehdotuksen näkökulmasta olennaisia kirjauksia ovat seuraavat kannat:

Suomi katsoo, että sotilaallisen liikkuvuuden edistäminen vahvistaa Suomen puolustuskykyä, Euroopan turvallisuutta ja puolustusta, Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta, ja tukee sekä osallistumista kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, että kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen muodostamaa kokonaisuutta.

Suomi tukee EU:n ja Naton välisen yhteistyön syventämistä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä. Sotilaallisen liikkuvuuden kehittäminen on yksi Suomen ajamista EU-Nato-yhteistyön merkittävimmistä painopisteistä.

Suomi korostaa valmiuden, varautumisen ja huoltovarmuuden merkitystä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä. Sotilaallisen liikkuvuuden kannalta on tärkeää, että kriittinen infrastruktuuri ja yhteiskunnan kriittiset toiminnot toteutetaan varmennetusti ja kriisinkestävästi.

Suomi tukee digitalisaation hyödyntämistä sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä sekä EU:n laajuista logistiikkatietoverkkoa koskevien yhteisten standardien kehittämistä. Suomen kannalta on tärkeää, että tietojärjestelmiä kehitetään kansainväliset standardit ja yhteensopivuus huomioiden.

Suomi korostaa, että sotilaallinen liikkuvuus on keskeinen osa kokonaismaanpuolustusta ja sen kehittäminen edellyttää poikkihallinnollisen yhteistyön lisäksi koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa (whole-of-society approach).

Suomi tukee komission ehdotusta kasvattaa puolustuksen (ml. sotilaallinen liikkuvuus), kriisivarautumisen ja rajaturvallisuuden rahoituksen osuutta tulevassa rahoituskehyksessä.

Suomi katsoo, että Euroopan liikenneinfrastruktuurin olisi jatkossa edistettävä entistä tehokkaammin liikenneverkon kaksikäyttöisyyttä, edistäen unionin kokonaisturvallisuutta, erityisesti sotilaallista liikkuvuutta. Rahoituksessa tulisi huomioida Suomen saavutettavuuteen ja asemaan EU:n ulkorajavaltiona liittyvät erityishaasteet.

Sotilaallisen liikkuvuuden osalta Suomen keskeisin tavoite on, että tulevaa rahoitusta voitaisiin kohdentaa siirtymään yleiseurooppalaiseen raideleveyteen.

Suomi korostaa, että EU:n tulisi kiinnittää erityistä huomiota ja tukea sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistä EU:n itärajan valtioiden alueella sekä EU:n pohjoisosissa.

Valiokunnan lausunto PeVL 13/2026 vp

Suomi pitää keskeisenä, että EU:n sotilaallisen liikkuvuuden kehittämis- ja tukitoimet kohdennetaan sotilaallisen pelotteen ja puolustuksen kannalta kriittisimpiin kohteisiin huomioiden myös kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuva uhka.

Suomi korostaa, että EU:n tasolla tulee parantaa sotilaallisen huoltovarmuuden edellytyksiä, puuttua infrastruktuurin pullonkauloihin ja koordinoida rajat ylittävää logistiikkaa nopeaa toimintaa varten.

Suomi pitää tärkeänä, että valkoisessa kirjassa on nostettu esiin sotilaallisen liikkuvuuden parantaminen Euroopan turvallisuuden sekä Ukraina-tuen mahdollistajana.

Sotilaallisen liikkuvuuden osalta valtioneuvosto korostaa, että muuttuneessa turvallisuustilanteessa jäsenvaltioiden erityisolosuhteet huomioiden TEN-T-verkon haavoittuvimmissa kohdissa varmentavien yhteyksien (esimerkiksi kriittisten siltojen kiertoreittien) ja sotilaallisen liikkuvuuden keskeisten solmukohtien, mm. satamien, kehittämisen tulisi olla EU-rahoituskelpoisia myös TEN-T-verkon ulkopuolella.

Rahoituksellisiin kysymyksiin otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehyskokonaisuutta.

Edellä mainittuja valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

Valtioneuvosto tukee ehdotusta ja suhtautuu myönteisesti sotilaallisen liikkuvuuden asetusehdotuksen tavoitteisiin. Valtioneuvosto pitää sotilaallisen liikkuvuuden sujuvoittamista keskeisenä toimena Euroopan puolustusvalmiuden kehittämiseksi.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:ssa edistetään toimia, joilla mahdollistetaan ja nopeutetaan sotilashenkilöstön, materiaalin ja varusteiden kuljetusta Euroopan unionin sekä Naton alueella erityisesti kriisitilanteissa.

Valtioneuvosto korostaa siviili- ja sotilaspuolen välistä yhteistyötä. On keskeistä varmistaa Naton sotilaallisten suunnitelmien toimeenpano myös siviiliviranomaisten toimin.

Ehdotettujen kaksikäyttöinfrastruktuurin tunnistamis- ja suojelutoimenpiteiden osalta valtioneuvosto katsoo, että toimenpiteiden tulee olla ehdotettua paremmin oikeasuhtaisia ja selkeitä nykyiseen lainsäädäntöön nähden ja huomioida toimenpiteistä aiheutuva hyöty sekä mahdollinen hallinnollisen taakan lisäys. Valtioneuvosto katsoo, että kaksoiskäyttöinfrastruktuurin tunnistamis- ja suojelutoimenpiteet olisi yhteensovitettava olemassa olevan lainsäädännön, muun muassa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin (CER) toimeenpanon kanssa. Päällekkäisiä tehtäviä tulisi pyrkiä välttämään.

Lisäksi on huomioitava kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevaa tiedonjakoa koskevat herkkyydet tarkoituksenmukaisesti. Asetusehdotus ei ota huomioon riittävällä tavalla kansallista turvallisuutta koskevia herkkyyksiä kaksoiskäyttöinfrastruktuurin tiedonjakoa koskevissa kirjauksissa ja niitä tulisi tältä osin tarkentaa.

Valiokunnan lausunto PeVL 13/2026 vp

Valtioneuvosto katsoo, että eurooppalaista raideleveyttä koskevissa ratkaisuissa ja päätöksissä on oltava mahdollisuus käyttää kansallista harkintaa todettuihin tarpeisiin ja tehtyihin selvityksiin ja vaikutuksiin nojaten. Lisäksi valtioneuvosto korostaa, että asetusehdotuksen on mahdollistettava ehdotettua paremmin rajallisten resurssien kohdentaminen Suomen kannalta olennaisimpien sotilaallisen liikkuvuuden infrastruktuuritarpeiden kehittämiseen.

Asetusehdotuksen 4–6 ja 20 artikloissa tarkoitettujen sotilaallisten kuljetusten yhdenmukaisten lupamenettelyjen eli Suomessa aluevalvontalaissa (755/2000) säädettyjen vieraan valtion asevoimien maahanpääsyä ja maassaoloa koskevien lupamenettelyjen osalta valtioneuvosto jatkoselvittää, voidaanko asian katsoa kuuluvan unionin toimivaltaan. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä ehdotuksen yhtenäistettyjä sotilaskuljetuslupien menettelyjä ja sääntöjä koskevia tavoitteita.

Ehdotuksen perusteella lisääntyvä hallinnollinen ja taloudellinen taakka huomioiden valtioneuvosto kuitenkin näkee, että ehdotettujen lupamenettelyjen koordinaatio- ja aikatauluvelvoitteisiin tulisi saada enemmän liikkumavaraa. Lisäksi valtioneuvosto korostaa säännöllisen harjoitustoiminnan merkitystä myös lupamenettelyiden osalta sujuvan sotilaallisen liikkuvuuden varmistamiseksi. Myös tullimenettelyjen yksinkertaistukset EU:n ulkorajoilla sekä tulliasiakirjojen digitalisointi tulisi ottaa huomioon.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotukseen rinnastaa liittoutuneissa jäsenvaltioissa Nato-liittolaismaat lupaprosessipyyntöjen osalta jäsenvaltioihin Natossa sovittujen tehtävien, operaatioiden ja harjoitusten tapauksessa.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotetun EMERS-vastejärjestelmän lupaprosessien sujuvoittamista sekä etusijaista pääsyä koskeviin osioihin sotilaallisen liikkuvuuden varmistamiseksi kriisitilanteissa, huomioiden että 20 artikla vaatii jatkoselvitystä, voidaanko asian katsoa kuuluvan unionin toimivaltaan. Valtioneuvosto pitää myönteisenä sitä, että EMERS:in aktivointia koskevassa artiklassa on pyritty huomioimaan Nato-liittolaismaat, jotka eivät ole Euroopan unionin jäseniä.

Valtioneuvosto tukee ehdotetun Solidaarisuuspoolin perustamista, mutta pitää tärkeänä sen vapaaehtoispohjaisuutta sekä rekisteröivän jäsenvaltion viimekätistä johtamis- ja hallintaoikeutta rekisteröimiinsä kyvykkyyksiin. Valtioneuvoston mukaan tulisi tarkastella mahdollisuutta hyödyntää Solidaarisuuspoolin kapasiteetteja myös siviilivalmiustehtävien, kuten esimerkiksi evakuointien toteuttamisessa.

Valtioneuvosto katsoo, että Euroopan unionin ja Naton yhteentoimivuuden ja koordinaation varmistamiseksi olisi tärkeää varmistaa organisaatioiden välinen täydentyvyys sekä tiedonvaihto sotilaallisen liikkuvuuden toimia koskien. Tämä huomioiden valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotuksessa mainitun Sotilaallisen liikkuvuuden liikennöintiryhmän perustamisessa sekä esitetyissä kokeissa sotilaallisen liikkuvuuden toimivuudesta varmistetaan EU:n ja Naton välinen tiedonvaihto sekä vältetään päällekkäisyyttä liittokunnan toimien kanssa.

Valtioneuvosto katsoo, että ajoneuvorekisterien tiedonjakoa koskevissa ehdotuksissa tulee huomioida toimenpiteiden oikeasuhtaisuus suhteessa ylikansallisista tiedonjakovelvoitteista

aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan sekä samalla huomioida paremmin tätä koskevat kansallista turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevat herkkyydet. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sääntelyllä tavoiteltaisiin ensisijaisesti jäsenvaltioiden kansallisten rekisterien muodostamista. Ehdotuksessa tulisi huomioida jäsenvaltion mahdollisuus rajata rekisteristä annettavaa tietoa oleelliseen tietoon. Valtioneuvosto katsoo, että tiedonjako tulisi toteuttaa teknologianeutraalisti niin, että jäsenvaltiot voisivat käyttää olemassa olevia valmiuksiaan. Tämä menettely säästäisi kustannuksia ja nopeuttaisi täytäntöönpanoa.

Valtioneuvosto katsoo, että asetuksessa tulisi pyrkiä mahdollistamaan kaiken kansallisen lupaviranomaisen hyväksymän rautatiekaluston käyttö tilapäisesti sotilaallisen liikkuvuuden rautatiekuljetuksiin, vaikka kalusto ei täyttäisi EU-vaatimuksia. Tällaisen kaluston käyttö tulisi pyrkiä mahdollistamaan tilapäisesti siihen saakka, kunnes EU-vaatimusten mukaisesti hyväksyttyä korvaavaa rautatiekalustoa on käyttävän jäsenvaltion toimesta hankittu sotilaskuljetuksiin.

Valtioneuvosto korostaa tässä yhteydessä Suomen infrastruktuurin kehittämisen merkitystä sotilaallisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden vahvistamisessa. Erityisen tärkeää on rataverkon ja tieyhteyksien parantaminen Ruotsiin ja Norjaan. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komission tunnistamat, rajat ylittävät yhteydet huomioivat myös eurooppalaisen merialueen sekä TEN-T-satamat. Sen sijaan valtioneuvosto pitää riittämättömänä Suomen ainoana yhteytenä tunnistettua rajat ylittävää osuutta Uumaja-Luulaja-Oulu. Tavoitteena on parantaa EU:n ja Naton investointimahdollisuuksia Euroopan pohjoisimman osan itä-länsiyhteyksien kehittämiseksi ml. myös Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren ylittävät yhteydet.

Valtioneuvosto tarkentaa tarvittaessa kantojaan neuvottelujen edetessä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Arvioinnin lähtökohdat

(1) Arvioitavana oleva valtioneuvoston kirjelmä liittyy komission 19.11.2025 tekemään ehdotukseen (COM(2025) 847 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sotilasalan tarvikkeiden, tavaroiden ja henkilöstön kuljetuksia unionissa helpottavan toimenpidekehyksen perustamisesta. Kirjelmän mukaan asetusehdotuksen tavoitteena on luoda johdonmukainen ja harmonisoitu EU-tason toimenpidekehys, joka mahdollistaa, helpottaa ja nopeuttaa sotilashenkilöstön, materiaalin ja varusteiden kuljetusta Euroopan unionin alueella.

(2) Perustuslakivaliokunnan mielestä valtioneuvoston kirjelmä on oikeudellisen arvioinnin osalta sangen puutteellinen. Puutteet koskevat suhdetta perustuslakiin ja unionin perussopimuksiin. Valiokunta kiinnittää huomiota myös ehdotuksen vaikutusten arvioinnin puutteeseen.

(3) Valtioneuvosto tuo esiin, että ehdotuksen 4—6 ja 20 artiklassa on kyse Suomessa aluevalvontalain mukaisista vieraan valtion asevoimien maahanpääsyä ja maassaoloa koskevista lupamenettelyistä. Valtioneuvosto ilmoittaa kirjelmässä (s. 12—13) selvittävänsä myöhemmin,

onko unionilla toimivaltaa säätää sotilaallisten kuljetusten yhdenmukaisista lupamenettelyistä, ja esittää, että ehdotuksen perustuslainmukaisuutta tulisi arvioida vielä tarkemmin ainakin Suomen täysivaltaisuutta koskevan perustuslain 1 §:n ja omaisuuden suojaa koskevan 15 §:n kannalta. Valtioneuvoston mukaan perustuslain kannalta keskeisiä ovat paitsi 4—6 ja 20 artiklan mukaiset lupamenettelyt myös 21 artiklan mukainen etuoikeutettu pääsy ja 38 artiklan mukainen väliaikaisen hallinnan tai käyttöoikeuden perustaminen. Kirjelmä ei kuitenkaan sisällä näihin artikloihin liittyvää arviointia perustuslain kannalta.

(4) Kirjelmässä (s. 13) todetaan, että valtioneuvosto jatkoselvittää ehdotuksen kuulumista Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Perustuslakivaliokunta pitää valitettavana, että tämä arvio puuttuu nyt käsiteltävänä olevasta kirjelmästä. Valiokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota siihen, että jatkokirjelmään on välttämätöntä ottaa arvio ehdotuksesta Ahvenanmaan maakunnan aseman kannalta.

(5) Perustuslakivaliokunnan mielestä valtioneuvoston kirjelmä on perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellisen tehtävän kannalta siinä määrin puutteellinen, ettei se anna aineksia perustuslain tulkintakannanotoille, jotka koskisivat valtioneuvoston kantoja asioissa (ks. esim. PeVL 6/2020 vp, s. 5, PeVL 14/2019 vp, s. 4). Valtioneuvoston on täydennettävä arviotaan ja annettava jatkokirjelmässä asianmukainen arvio asetusehdotuksen suhteesta perustuslakiin sekä arvio esityksen oikeusperustasta ja suhteesta Ahvenanmaan maakunnan asemaa koskevaan sääntelyyn. Perustuslakivaliokunnan mielestä valtioneuvoston kirjelmän ja valiokunnan saaman selvityksen perusteella on kyseenalaista, olisiko sääntelyehdotus Suomen kannalta hyväksyttävissä nyt ehdotetussa muodossa.

Oikeusperusta

(6) Perustuslakivaliokunta on korostanut sitä, että unionilainsäädäntöä tulee kehittää perussopimusten puitteissa (ks. esim. PeVL 61/2016 vp ja PeVL 31/2022 vp, kappaleet 8—9). Perustuslakivaliokunnan mukaan EU-sääntelyn oikeusperustan arviointi ei lähtökohtaisesti kuulu perustuslakivaliokunnalle perustuslaissa osoitettuihin tehtäviin (esim. PeVL 7/2026 vp, kappale 5, PeVL 4/2022 vp, kappale 20, PeVL 103/2022 vp, kappale 7). Oikeusperustan asianmukaisuus on EU-oikeudellinen kysymys, jonka ratkaisee viime kädessä EU-tuomioistuin (ks. esim. PeVL 47/2022 vp, kappale 15). Oikeusperustan arvioiminen on perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan kuitenkin jossain määrin edellytys EU-säädösehdotuksen arvioinnille perustuslain näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on myös vaadittu valtioneuvostolta vakavan huomion kiinnittämistä ehdotuksen oikeusperustan asianmukaisuuden varmistamiseen (PeVL 13/2018 vp, s. 9 ja PeVL 23/2018 vp, s. 4).

(7) Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota unionin perussopimusten keskeisyyteen ja korostaa sitä, ettei johdetun oikeuden säännöksiin sisällytetä jäsenvaltioille perussopimuksissa määriteltyihin velvoitteisiin nähden kokonaan uusia perussopimuksiin kiinnittymättömiä menettelyjä tai muitakaan sellaisia elementtejä, joita ei olisi jo hyväksytty perussopimusten voimaansaattamisen yhteydessä (ks. PeVL 7/2026 vp, kappale 6, PeVL 12/2018 vp, s. 3, PeVL 49/2010 vp, s. 4/II ja PeVL 46/1996 vp, s. 2/II).

(8) Valtioneuvoston kirjelmässä (s. 9) todetaan, että asetusehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liikennepolitiikkaa koskevaan 91 artiklaan sekä meri- ja lentoliikennettä koskevaan 100 artiklan 2 kohtaan. Valiokunnan saamassa selvityksessä on arvioitu, että asetusehdotuksessa on ensisijaisesti kyse puolustuspolitiikan alaan liittyvästä sääntelystä, eikä niinkään ensisijaisesti liikennepolitiikan alaan liittyvästä sääntelystä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää valtioneuvoston vakavaa huomiota oikeusperustan epäselvyyteen. Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella oikeusperustaa kyseenalaisena. Valtioneuvoston tulee varmistua ehdotuksen oikeusperustan asianmukaisuudesta ja tehdä arviosta selkoa eduskunnalle, jotta eduskunta voi muodostaa neuvottelujen edetessä kantansa ehdotukseen. Perustuslakivaliokunnan mielestä valtioneuvoston tulee myös edistää neuvoston oikeuspalvelun lausunnon hankkimista.

Täysivaltaisuus

(9) Perustuslain 1 §:n 1 momentin mukaan Suomi on täysivaltainen tasavalta. Pykälän 3 momentin mukaan Suomi on Euroopan unionin jäsen. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että EU-säädösehdotuksia koskevassa täysivaltaisuusarvioinnissa tulee ottaa huomioon se, että Suomi on EU:n jäsen (esim. PeVL 3/2016 vp, s. 5—6). Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainväliset ja EU-velvoitteet, jotka ovat tavanomaisia ja jotka vain vähän vaikuttavat valtion täysivaltaisuuteen, eivät ole sellaisinaan merkittäviä perustuslain 1 §:n 1 momentin kannalta. Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain täysivaltaisuussääntely ei ole kuitenkaan käynyt kokonaan merkityksettömäksi tarkasteltaessa perinteisesti valtion täysivaltaisuuteen liittyviä unionin lainsäädäntöehdotuksia (PeVL 3/2016 vp, s. 6). Valiokunnan mielestä Suomen kantaa ehdotettavaan unionilainsäädäntöön muodostettaessa on siten edelleen asianmukaista ottaa huomioon myös perustuslain 1 §:n täysivaltaisuussääntely. Etenkin perustuslain 1 §:n 3 momentin osoittamat päämäärät kansainväliseen yhteistyöhön osallistumiselle kohdistuvat myös Suomen toimintaan Euroopan unionin jäsenenä (HE 60/2010 vp, s. 34—35). Toisen valtion asevoimien maahanpääsyä ja maassaoloa koskevia lupamenettelyitä koskevalla sääntelyllä on ollut merkitystä valtion täysivaltaisuuden kannalta (ks. esim. PeVL 21/2000 vp, s. 3/II ja PeVL 28/2024 vp, kappale 15 ja siinä mainitut lausunnot).

(10) Valtioneuvoston kirjelmässä (s. 12) todetaan, että jatkokäsittelyssä ehdotuksen perustuslainmukaisuutta tulee näin ollen arvioida vielä tarkemmin ainakin Suomen täysivaltaisuutta koskevan perustuslain 1 §:n sekä omaisuuden suojaa koskevan 15 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunnan mielestä on ongelmallista, että tätä arviota ei sisälly vielä käsittelyssä olevaan kirjelmään.

(11) Perustuslakivaliokunnan mukaan oikeusperustan arvioiminen on jossain määrin edellytys myös ehdotuksen arvioinnille perustuslain näkökulmasta (PeVL 13/2018 vp, s. 9). Valiokunnan mukaan, jos lainsäädäntöehdotukselle on osoitettavissa selvä ja hyväksyttävä oikeusperusta perussopimuksista, kysymys ei ole toimivallan siirrosta valtiosääntöoikeudellisessa merkityksessä ja Suomen täysivaltaisuuden rajoituksesta (ks. esim. PeVL 28/2013 vp, s. 5/I). Perustuslakivaliokunnan mukaan, jos puolestaan oikeusperustaa ei voida pitää oikeudellisesti riittävänä, ehdotuksen perustuslaillisen arvion kysymyksenasettelu on hieman toisenlainen (PeVL 12/2018 vp, s. 3).

(12) Perustuslakivaliokunnan mielestä valtioneuvoston on välttämätöntä täsmentää jatkokirjelmällä ehdotuksen valtiosääntöistä arviointia muun ohella täysivaltaisuuden näkökulmasta. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että esimerkiksi 4—6 artiklan velvoitteet ja 20 artiklan mukainen menettely vaikuttavat täysivaltaisuuden kannalta luonteeltaan jossain määrin erilaisilta, mikä on syytä ottaa huomioon valtioneuvoston jatkoarvioinnissa.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Perustuslakivaliokunta ilmoittaa,

että se kiinnittää huomiota lausunnossa mainittuihin valtiosääntöoikeudellisiin seikkoihin.

Helsingissä 24.3.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps
jäsen Fatim Diarra vihr
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Kimmo Kiljunen sd
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta